

PRORRIETAR-DIRECTOR

AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TARNAVA MICĂ

INSERATE

conform regulamen. de aplicare a tarifului comercial, categoria V.

Unitatea

REDACTOR

DUMITRU NEDA

Foale înscrise în Registrul de Publicații al Trib. Târnava-Mică sub Nr. 2—1938.

ABONAMENTE

Pe un an . . . 250 Lei
Pe 6 luni . . . 150 Lei
Pentru străinătate 750 Lei**Foale bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă**

Scrisul bun e lucru mare

(+). Sf. Părinte Pius XII n'a scris lucrări cu răsunet, înainte de a ajunge în scaunul Sf. Petru, cum făcuse înaintașul său de binecuvântată pomenire. Și nici activitate ziaristică n'a prea desvoltat. Asta nu pentru că nu i-ar fi plăcut, ori pentru că n'ar fi fost înzestrat pentru așa ceva, ci numai și numai pentru că nu i-au îngăduit împrejurările. Nu i-a lipsit însă nici râvna, nici priceperea (dovadă volumele de cuvântări scoase nu de mult de sub tipar), și cu atât mai puțin respectul pentru apostolia scrisului creștinesc.

Părerile sale, mai ales în ce privește scrisul gazetăresc, sunt cunoscute de acum trei ani și ceva, când a vorbit la cel de al doilea Congres Internațional al Ziaristilor Catolici, întrunit în Cetatea Eternă. Pentru Card. Eugenio Pacelli (și de bună seamă că tot așa și pentru Pius XII) gazetarii creștini vrednici de acest nume sunt „luptători ai Bisericii în primele rânduri”. Ideea ce o are Dânsul despre acești luptători și lupta lor, e dintre cele mai înălțătoare:

„Luptătorii sunteți voi. Dușmanul e păgânizarea vieții moderne. Armele sunt răspândirea și lămurirea documentelor pontificale. Ceasul bătăliei e prezentul. Câmpul de luptă e antagonismul ce se desfășoară între minte și simțuri; între idoli fanteziei visătoare și între autentica descoperire a lui Dumnezeu; între Nero și Petru; între Hristos și Pilat. Nu e nou războiul acesta. Nou e numai ceasul ce trece mereu pe cale neînțoarsă.”

Dar pentru a purta cu destoinicie acest războiu greu, e de lipsă ca gazetarii creștini să cunoască temeinic adevărurile de credință ale Bisericii lui Hristos și să trăiască învățăturile Evangheliei amăsurat propovăduirii ei. Căci numai așa pot fi apostoli ai scrisului bun în toată puterea cuvântului:

„Luptătorii se cade să fie deprinși și înzestrați potrivit ceasului de față, nu numai cu acele nouă și înaintate mijloace pe cari le pune la îndemână știința și tehnica, ci, chiar și mai mult, cu acea desăvârșire a spiritului, pe care îl socotim drept punct capital și temeinic pentru ziaristul catolic, pentru că îi cunoașteți în voi înșivă puterea și valoarea. După cum în spirit și în virtute consistă măreția creștinului, întocmai așa din adâncurile sufletului trece în opera externă corectitatea intențiunii, iubirea adevărului, mila față de ceice greșesc, eficacitatea cuvântului scris care-i mai presus de ură, care nu-și bate capul cu disprețul și cu înjurii; neclintit când e vorba de compromisuri între morală și vițiu, între sinceritatea virtuții creștine și între onestitatea mascată a lumii. În fața păgânismului reînviat, cel dintâiu cuvânt scris al vostru nu

Dela Sf. Petru la Piu XII

Actualitatea Primatului Papal — Câteva reflexii din prilejul aniversării de 25 ani de Episcopat al Preaf. Părinte Papa Piu XII

de Pr. LEON I. SÂRBU

Dacă este adevărat, că părinții vrând nevrând se gândesc la copiii lor, nu mai puțin adevărat este și aceea, că fiii iubitori în mod necesar se gândesc la părinți. Mai ales în anumite momente mai însemnate din viața părinților lor.

În aceste zile în deosebi, sutele de milioane de creștini de pe întreaga suprafață a globului privesc spre Cetatea Eternă, spre urmașul Verhovnicului Petru — *Papa Piu XII*, Venerabilul lor Părinte comun, care, în mărețul palat, împovărat de veacuri și încărcat cu amintiri istorice, în Città del Vaticano, continuând cu puteri neînfrânte a munci și a se ruga zi și noapte, ajunge să împlinească 25 de ani de Episcopat.

Spre Vatican, centrul și tăria noastră de acum și totdeauna, e îndreptată împreună cu a sutelor de milioane și privirea noastră, a Românilor. Într'acolo bate și inima noastră, în aceste zile în mod special. Ne cheamă glasul sângelui și ne mână spiritul de credință, care prin legături neînfrânte de iubire, de entuziasm și de supunere ne ține în contact permanent cu suprema Catedră a Adevărului și uniți cu Vicarul Aceluia care singur posedă cuvintele vieții de veci.

* * *

Cine este Papa spre care se îndreaptă privirile sutelor de milioane? *El* este omul spre care a privit Isus Hristos în chip cu totul special. Ca atunci când s'a uitat pe malurile Iordanului la Simon Bar Iona, când „privindu-l...” Isus pe Petru cu o privire deliberată și adâncă l-a ales să fie temelie Bisericii Sale, Vicarul Său, Verhovnicul apostolilor, Păstor suprem și Părinte al tuturor creștinilor. Acea privire de-alungul veacurilor nu încetează a se opri din clipă în clipă asupra lui Petru... asupra lui Piu... — Noi îl vedem și-l simțim pe Papa încunjurat de strălucirea acelei priviri luminoase.

trebuie să fie oare cuvântul pildei carea este mireasma bună a lui Hristos; seninătatea netulburată a eroului ce luptă pentru adevăr și pentru credință, cu privirea la ceriu și cu piciorul peste idoli păgâni plâsmuți din nou?”

Scrisul bun e rod de preț. Dar roade bune numai pomi buni pot să deie. Gazetarii înstrăinați de Hristos și străini trăirii creștine vor fi orice, numai apostoli ai adevăratei lumini creștine nu.

Cine este Papa? *El* este acela dela care începe Hristos atunci când își întemeiază Biserica Sa. În limbaj clasic și modern: *El* este peatra de temelie, stânca neclintită pe care este așezată Biserica adevărată și pe care puterile iadului nu vor putea s'o învingă.

Din ziua când răsună cuvintele „tu ești Petru — tu ești Piu”, *El* devine Capul și Centrul unității catolice: Papa se încorporează cu Biserica și cu fiecare din noi în mod indisolubil. *El* devine în sens sublim și divin Părintele nostru al tuturor, iar noi ne simțim atrași spre *El*, de puterea iubirii și de bucuria ieratică ce împărtășește fiilor, credincioșilor săi.

Cine este Papa? *El* este acela care pe pământ stă înaintea Domnului ca să mărturisască „Tu ești Hristos, Fiul lui Dumnezeu celui viu”, ca arhangheli din cer, cari îl preamăresc neîncetat pe Stăpânul a toate.

Isus reînnoiește neîncetat peste veacuri dialogul început cu Petru pe drumul Cezareei lui Filip, și continuă a întreba: „Tu cine zici că sunt eu”, iar Petru prin... Piu continuă a răspunde: „Tu ești Hristos, Fiul lui Dumnezeu celui viu” (Mt. 16, 16). Papa este magistrul infalibil al credinței și al moralei. *El* ne dă noțiunea exactă a lui Hristos, care este Centrul Istoriei, scopul ultim și norma supremă a oricărei vieți. Prin această noțiune precisă, pe care ne-o dă Papa, scăpăm de multe idei eronate, și viața individuală și colectivă devine posibilă și frumoasă. În răspunsul acela se cuprinde întreaga învățătură a Papii. *El* este nu numai un act de credință, un *cred* și un act de adorațiune, ci și o dojană pentru toți aceia cari cred și judecă altfel.

Petru prin răspunsul său — *Papa Piu* prin mărturisirea sa — spune „*Cred!*... Spune *cred* Istoriei, în care vede realizat planul dumnezeieștii răscumpărări; spune, *cred* moralei, arătând bazele ei divine, normele ei posibile și premiile ei sigure; — spune *cred* frățietății umane, care este rodul carității creștine; spune *cred* păcii între popoare prin dreptate, „*opus iustitiae pax*”, „pacea lui Hristos în împărăția lui Hristos”; spune *cred* în lumea spirituală, împotriva negațiilor comuniste, rasiste și a altor teorii materialiste.

* * *

În vremea de azi, în zilele noastre, când omenirea întreagă trece printr'o criză ne mai pomenită, primatul papal apare mai necesar și mai actual decât oricând. Pentru că salvarea dela prăbușirea fatală a civilizației

europene și chiar a lumii întregi îmbătrânite și anchilozate de învățăturile atâtor sisteme filosofice potrivnice Evangheliei, se mai poate face numai prin mijlocirea Vicarului Aceluia, care a spus că este „Calea, Adevărul și Viața” și care s'a dat răscumpărare pentru noi toți.

Precum primul Apostol a vindecat numai cu cuvântul paralitici și alți nenorociți, așa Papa cu învățăturile sale dumnezeiești ar vindeca societatea suferindă de azi, dacă ea ar fi dispusă să-i urmeze receta sa divină.

Fără Papa Biserica ar înceta să mai fie adevărata Biserică alui Hristos. Fără El n'ar mai fi nici credință și nici civilizație creștinească pe globul pământesc.

* * *
Presa americană cu ocazia alegerii lui Piu XII a scos în relief faptul, că actualul Pontifex e primul Papă, care ar fi sburat, amintind de o călătorie făcută cu avionul dela New-York până la malurile Pacificului, pentru a putea cerceta, în scurt timp, o mare parte a acelor ținuturi.

În viața lui Piu XII totul ne vorbește de sbor. Chemarea sa, viața sa ascetică, vorbirele sale întriripate, ascensiunile sale și alegerea sa rapidă și aproape miraculoasă, care a întrunit voturile unanime a tuturor Purpuraților din lume, sosiți pentru conclavă la Vatican. Chiar și mult discutata profecție alui Malahia, care ni-l prezintă ca *Pastor Angelicus*, încă ne amintește de sbor, doar suntem obicinuiți a spune că ingerii zboară.

Glasul său părintesc a sburat pe calea undelor în lume, invitându-o la pace, „la acea pace, care e dar sublim al Cerului, dorită de toate sufletele echilibrate, și care e rod al carității și al dreptății.”

Dintre ultimele cuvinte spuse de actualul Pontifex înainte de a intra mai pe urmă în conclavă — după cum relatase la timpul său „L'Osservatore Romano” — ar fi fost și acestea: „Rugăciunea dă aripi sufletului”.

Pe aripile sufletului să mergem în aceste zile cu toții la Roma, ca să prezentăm omagiile noastre fiiști și cadourile noastre

spirituale Preaf. Părinte Papa Piu XII. Pe aripile rugăciunii însă, să sburăm zilnic la tronul ceresc pentru a cere împlinirea dorinței Venerabilului nostru Părinte din Vatican, care vrea ca Domnul să reînnoiască fața pământului, printr'o orânduire nouă, dreaptă și creștinească, pe care s'o obținem și noi Români printr'o pace cât mai apropiată.

Două telegrame Din prilejul jubileului Sf. Părinte, s'a trimis dela Blaj următoarea telegramă:

Sanctității Sale PIUS XII

Citta del Vaticano

Clerul, și credincioșii Provinciilor Mitropolitane române de Alba-Iulia și Făgăraș, din prilejul fericitei aniversări, reînnoiesc dragostea fiască și credința neștrămutată față de Părintele, Învățătorul și Păstorul lor suprem, cerându-i dela Dumnezeu pace, izbândă și viață îndelungată.

Administrator Apostolic

FREȚIU

La aceste cuvinte omagiale s'a primit răspunsul telegrafic:

Ex. Sale Dr. TRAIAN FREȚIU

Administrator Apostolic

Blaj

Citta dela Vaticano, 15 Matu, — Augustul Pontifex primește cu mulțumită felicitările și omagiile, împărtășind tuturor binecuvântarea apostolică.

Cardinal MAGLIONE

Misiunile

Cum ar trebui pregătite — Rolul preotului local

Or.cât de zelos ar fi un preot și oricât de măestru al cuvântului, totuși dela un timp se uzează și credincioșii nu-l mai ascultă cu atâta drag și atențiune, ca în primii ani. — Și nici nu e de mirare, când ne gândim la

faptul, cât sunt de dese și felurite prilejurile în cari preotul e nevoit să vorbească în public. În fiecare Duminică sau sărbătoare măcar odată, la înmormântări, cununii, parastase, serbări naționale, adunări de diferite feluri, primirea diverșilor demnitari și în plus discuția zilnică cu credincioșii, acolo unde se practică sistemul de pastorație individuală. Toate acestea contribuie la obișnuirea oamenilor cu felul de a vorbi, de a prezenta anumite chestiuni, așa că dela un timp par'că simt și ei dorința de a mai auzi și pe altcineva.

Un alt fapt este și acela, că unii credincioși — poate dintre cei buni — simt dela o vreme o greutate, o jenă, în a se spovedi. Sunt poate prieteni cu preotul sau, în orice caz, în relații bune; oameni de ispravă, atât în viața lor particulară cât și în cea publică, dar poate că au unele păcate, pe cari n'ar voi să le știe și preotul. Din acest motiv, fac spovedanii rele sau se îndepărtează de scaunul mărturisirii.

Pentru aceste motive și pentru altele, pe cari nu le mai înșirăm aici, credem că s'au introdus misiunile.

Misiunile au o importanță covârșitoare pentru viața spirituală a unei parohii. Ele trebuie să lase în urma lor o schimbare adâncă și o prefacere morală binefăcătoare. Trebuie să producă o adevărată revoluție în sufletele tuturor credincioșilor și să determine începerea unei vieți creștinești mai active. Căci misiunile bine conduse au darul de a înnoi întreaga parohie.

Dar pentru buna reușită a lor, preotul misionar trebuie să aibe un sprijin în preotul local. — Din momentul sosirii misionarului în parohie, întreaga viață sufletească a credincioșilor va fi condusă de el. El va fixa programul precis și detaliat al serviciilor divine, a predicilor, spovedaniilor, cuminecărilor etc. Va avea mult de lucru, mai ales în misiunile cari țin o săptămâna și mai mult. Efortul misionarului e mare și dacă preotul local nu-l ajută, cu greu va putea să îndepl-

FOIȚA „UNIRII”

Sf. Albert cel Mare

— Patronul ceresc al naturaliştilor —

Dupăcum ne-a informat deja „Unirea”, Preafericitul Părinte Pius al XII-lea, la cerea mai multor distinși profesori de științe naturale, a proclamat pe *Sfântul Albert cel Mare* de patron ceresc al tuturor celor ce se ocupă cu științele naturii. Gestul Sfântului Părinte a cauzat o bucurie de nedescris în sinul naturaliştilor, cari au văzut totdeauna în Sfântul Albert pe cel mai de seamă savant al Evului mediu. În șirele ce urmează vom încerca să prindem în linii fugare personalitatea acestui distins *doctor* al Bisericii, numele cărui, alături de acelea ale Sfinților *Bonaventura* și *Toma de Aquino*, a umplut întregul ev mediu.

Născut în anul 1206, în castelul din Bollstadt, dintr'o nobilă familie germană, Albert a fost crescut în elementele unei credințe vii și ale unei evlavii solide. A făcut studii strălucire în diferite școli monastice, precum și la Universitatea din Padua. Pe când studia la Padua, a fost atins de grația divină, care l-a mânat spre ordinul tînăr al Sfântului Dominic. Imbrăcat în haina dominicană, Albert

s'a reîntors în patrie și s'a stabilit la Colonia, unde a început să zidească o grandioasă catedrală a sufletelor, prin pilda vieții sale sfinte și prin cuvântul său cald și comunicativ. Glasul său de apostol înflăcărat a făcut minuni nu numai la Colonia ci și la Hildesheim, Freiburg, Ratisbona, Strasbourg și chiar și la Paris și la Roma, conducând mii de suflete spre mântuire. Ca profesor de filosofie și de teologie a avut o mulțime de elevi distinși, între care și pe Sfântul Toma de Aquino.

Ajuns mai târziu episcop, s'a ostenit mult cercetându-și preoții și credincioșii, consacrand bisericii, miruind tinerii, hirotonind preoți, veghind deaproape la creșterea clerului, combătând erezii, luând parte la concilii și a. m. A aflat însă totdeauna timp și pentru a-și continua cercetările fie în domeniul celor sacre, fie în acela al celor profane: matematici, fizico-chimice și mai ales naturale.

Pontifexele roman și înaltul cler din Apus l-a prețuit totdeauna după vrednicie. Conciliul ecumenic din Lyon l-a socotit printre cei mai buni sfetnici ai săi. Trebuie să menționăm aci, că acest mare sfânt a fost la conciliu unul dintre cei mai de seamă partizani ai împăcării Orientului cu Sfânta maică Biserică.

Dela acest mare sfânt ne-au rămas o mulțime de tratate de teologie, filozofie și științe profane, ansamblul cărora nu e mai

mic decât 21 volume in-folio. În chip deosebit tratatele sale de științe naturale interesează mult lumea savanților din zilele noastre, căci are descoperiri ce uimesc, în chip deosebit descoperiri asupra sulfului, potasiului, acidului nitric, etc. Explicațiile sale asupra apelor termale au fost acceptate aproape sută la sută de știința modernă. În științele naturale, Sf. Albert a caracterizat și determinat patru sute de specii. Ceeace atrage mai mult atenția savanților de azi în tratatele sale de științe naturale, este expunerea evoluției anumitor organe la o întreagă serie de animale, fiind într'un anumit sens premergătorul lui Lamarck. — În botanică a încercat o clasificare destul de interesantă a plantelor, pregătind astfel cercetările lui Linné, iar cercetările sale asupra floarei au pregătit metoda lui Tournefort. Chiar și lui Malpighi i-a ușurat cercetările prin studiul său asupra structurii grăunțului, prin descrierea fiziologiei embrionului, precum și prin stabilirea legii generației la plante. Și, dacă acest om ar fi trăit mai aproape de noi, având la îndemână instrumentele perfecționate pe care le avem noi, ce minuni n'ar fi săvârșit în științe, și cine l-ar fi întrecut oare?

Pentru a încheia, amintesc doar atât, că pentru știința sa teologică și profană, *Evul mediu*, care l-a știut aprecia și admira, l-a numit *doctor expertus, doctor universalis, etc.*

„Pasca această minunată apostolie, în mai multe sate, unul după altul.

Preotul va pregăti poporul cu câteva Dumineci mai înainte, arătând prin două sau trei predici ce însemnătate mare au misiunile și cum trebuie să se poarte credinței în timpul lor. Va stăruia asupra participării tuturor, la toate slujbele și predicile. Nimeni nu trebuie să rămână nespovedit și împărtășit. Pe cei mai nepăsători îi va convinge discutând cu ei personal, fie întâlnindu-i ocazional, fie mergând la ei acasă. Va urmări de aproape, dacă într'adevăr cele dispuse de misionar sunt urmate sau nu. Iar dacă nu, va căuta, ca prin orice mijloace, să asigure bunul mers al misiunilor.

Tot preotul local se va îngriji ca oamenii de serviciu ai bisericii — cantori, crâșnici, etc., — să fie punctuali, la datorie. Grija aceasta nu trebuie să o aibe misionarul. — Anumite servicii divine — pe care i-le va spune misionarul, le va îndeplini preotul local, ușurând întru câtva sarcina predicatorului.

Va lua contact cu Reuniunea femeilor, indicându-le ce au de făcut în privința curățeniei, a împodobirii bisericii, arătându-le că asemenea prilejuri sunt rari în viața unei parohii și de aceea trebuie să pună toată priceperea lor, în a face atrăgătoare casa Domnului.

O atenție deosebită trebuie să dea copiilor de școală și tineretului adult. Va trebui ca să convină cu învățătorii, rugându-i să permită elevilor a lua parte la predici, când nu-i împiedică desfășurarea programului pedagogic. Dacă copiii știu să cânte, cu atât mai bine. În orice caz, dacă învățătorii nu vor lua parte regulat la predici, preotul va fi acela care va purta de grije copiilor, căutând ca să aibă o purtare corectă și să fie cu răbdare la predici.

Partea mai grea e, desigur, tineretul adult. În multe parohii, din neglijența preoților, cari n'au catehizat aproape deloc sau numai de mântuială, tineretul este dacă un direct ostil, cel puțin foarte nepăsător — față

de problema misiunilor și peste tot a unei vieți morale mai înalte. Aici apoi va trebui ca preotul să aibă un tact deosebit. Prin îndemnuri părintești, prin sfaturi potrivite să-i îndrumeze pe calea cea bună. Și nu ar strica, dacă iar putea aduna în două sau trei seri la școală sau la biserică, pregătindu-i pentru marele eveniment al misiunilor. La un rezultat bun va ajunge mai curând, dacă va lucra cu câțiva, cari au mai multă influință asupra lor și prin aceștia îi va aduce pe toți la înțelegere și faptă.

Și în fine, pentru a încheia aceste scurte considerații, ca misiunile să-și atingă scopul, va trebui ca și preotul, cu întreaga lui familie, să trăiască, cel puțin atâta cât durează misiunile, după programul fixat de misionar. Căci ce e mai nepotrivit ca aceea, când misionarul vine și-ți pune parohia în rând, trezind sufletele din amorțeala, din care tu n'ai fost în stare să-i scoți; el se scoală de dimineață, merge la biserică, își aranjează toate cum poate; vin credincioșii, cari uneori își lasă lucrul, iar preotul local nici nu se sînchisește, doarme până iese lumea din biserică și nu-l interesează aproape nimic, din cece se căznește misionarul să facă în parohia lui. Misionarul cere dela credincioși anumite jertfe, impune anumite restricții la mâncare, cere ajun, rugăciune multă, etc. Iar preotul local să nu urmeze acelaș regim? El nu are nevoie de o primenire a sufletului? El e atât de sfânt, încât nu trebuie să se mai sfințească? Dimpotrivă. Preotul local, cu întreaga familie, (de care țin și servitorii) va da pildă credincioșilor, prin observarea și executarea cât mai adecuată a programului impus de misionar. Zilele de misiuni sunt pentru preot exerciții spirituale. Să le trăiască, să le aprofundeze ca atare și nu va pierde nici el nici credincioșii săi.

Dacă în felul acesta va lucra, cu trup și suflet, desigur că misiunile vor lăsa parohia complet schimbată și o nouă viață se va înfiripa, pe care preotul va avea doar grija să o susțină de acum încolo.

Pr. M. Socaciu

Prag de istorie nouă. De Zece Maiu, anul acesta, d. Mareșal Ion Antonescu, Conducătorul Statului a rostit în Capitală o vibrantă cuvântare ocazională în fața Suveranului, a Augustei Mame Regine, a Corpului Diplomatic, a Guvernului Țării și a unei mulțimi imense. Reproducem din ea celea ce urmează:

[...] „In popas de-un an, Neamul și Armata au spălat umilirea și, jertfă prin jertfă călcând, au făcut din durerea luptei prag de istorie nouă, ridicând Domniei Tale bolți de istorie desrobitoare. — Am întors Apusul Neamului în Răsărit, și din Răsărit ne vom stăpâni Apusul.

[...] Dacă în popas de un an, după ani de decădere, după prăbușirea sfințelor noastre granițe, prin umilinți, prin revolte, prin cutremure și încercări neînchipuite, Neamul nostru a izbutit să-și ridice din nou pe crestele mândriei dreptul său la viață și să arate tuturor prin lupta pe câmpuri de bătăie că Neamul Românesc nu piere, este aceasta desigur, semnul răzbnător al destinului, care vine de dincolo de oameni și care cinstește oameni și popoare vrednice de misiunea lor.

Dar este hotărît și mărturia de viață, voința noastră neînfrântă, de a ne stăpâni glia strămoșească și de a ne apăra onoarea, hotărîrea noastră nebiruită de a rămâne puternici și întregi, cum ne-au fost și strămoșii. — Aceasta s'o înțeleagă și prietenii și dușmanii.

Ducem azi o luptă sfințită, o luptă pentru apărarea propriilor noastre drepturi cucerite, o luptă pentru onoare, o luptă pentru civilizația Europei de ieri și de mâine.

Neamul acesta este un Neam de credincioși care, veac de veac, a apărut aci, în Arcul Carpat și la Gurile Dunării, bătrânele așezări ale Europei creștine împotriva hoardelor asiatice. Veac de veac, Neamul nostru și-a făcut, din trupul și din sângele lui, cuminecătura sfântă pentru creștinătate și sorbind potir de suferință a tăcut și a luptat.

in omni scientia divinus. Așa îl consideră și savanții de azi, și cu toate acestea numele său nu-l întâlnești în nici un manual școlar dela noi, în timp ce multor ilustre nulițăți li-se consacră pagini întregi.

Ioan Vultur

Cel mai înțelegător dintre Patriarhii Răsăritului

Am păstrat cu deosebită grijă ziarul dela 12 Iulie 1941 D. *Terranova*, un mare ziarist european, a găsit de cuviință să facă o vizită l. P. Fericitului Patriarh Nicodem. Urmarea vizitei a fost descrisă în *Giornale di Genova*. Mă așteptam ca publiciștii ortodoxiei și revistele din țară și de dincolo, să comenteze pe larg și vizita și cuvântul spus cu acest prilej de Sanctitatea Sa. — Deziluzie pe toată linia.

De aceea, deși mai târziu — mai bine mai târziu decât niciodată — îmi permit să scot la lumină, dintr'acest fapt, mai multe lucruri. Cea dintâi impresie pe care și-o face articolul d. *Terranova* — acuma de curând Dsa a scos o carte despre noi: România în Marș — este aceasta: Dsa socotește Patriarhatul și pe Patriarhul românesc, ca singura expresie a ortodoxiei, în orice caz ca pe cel dintâi. Faptul că se vorbește într'un ziar european de un Patriarh răsăritean este nou și înedit, este o deosebită prețuire a Apusului

pentru prestigiul, vaza și însemnătatea, pe care o are și scaunul și persoana și mai ales covârșitoarea personalitate a Sanctității Sale Patriarhul Nicodem, de care ziaristul vorbește cu o admirație neobișnuită în tot orientul și în toată vremea existenței acestui orient.

Nu ne interesează lămuririle date de Sanctitatea Sa asupra sentimentului religios al poporului românesc, care-și are importanța sa deosebită în unitatea națională a românilor, nu ne interesează autocefalia Bisericii române, nici chestiunile ce privesc viața de interior a Bisericii ortodoxe române, fiindcă le cunoaștem de aproape, trăim într'insele și printr'insele și, Doamne iartă-ne, chiar pentru dânsule, în rândul I.

Ceeace voim să scoatem cu deosebire în lumină e faptul următor: Intrebat de dl *Terranova*, „cari sunt raporturile dintre Biserica ortodoxă și cea catolică, și dacă ar fi posibilă o unire a celor două confesiuni“ (nota bene: dl *Terranova* tratează cu S. S. ca și cu șeful suprem al ortodoxiei, al tuturor ortodoxiilor, vorbind „raporturile Bis. ortodoxe“, nu Bis. ortodoxe române) Sanctitatea Sa, ca să se mențină în rangul cu care a fost tratat, a răspuns, nu cu învinuiri la adresa Catholicismului, cum a fost și mai este obiceiul oriental: că sânt papistași, latini spurcați, vinovați de schismă și de ereziiile pretestante, uzurpatorii primatului sf. Petru, cum s'a răspuns altădată și

încă oficial din partea Răsăritului. Ci, dimpotrivă, ca adevăratul Ierarh al lui Dumnezeu, care a trimis pe Fiul său „nu numai pentru norodul lui Israel, ci și ca pe fiii lui Dumnezeu cei risipiți să-i adune într'una“ (sf. Ioan 11, 52), n'a răspuns la adresa Bisericii catolice cu un veto absolut, după blestematul obicei greco-oriental, ci cu demnitatea augustă a nădejzii în Providență: „Cele 2 Biserici se vor uni automat, fiindcă amândouă sunt instrumente ale Dumnezeirii“. Dacă Sanctitatea Sa, vorbind astfel, intenționat, s'a făcut căpetenie ortodoxiei, sau ziaristul a pus chestiunea în sensul acesta, nu ne privește. Ceeace ne privește, din pricina credinței noastre, din pricina vederilor noastre că o unire, cel puțin a ortodoxiei românești cu Roma, este aproape spre a se împlini, vederea sau vederile sf. Ioan, vedenia sau vedenii, consemnate în Apocalipsă 20, 3). De altfel, care dintre ortodocși are situația noastră și nu numai situația, ci și puntea de legătură, ca uniții noștri, cu Roma? De aceea, admirând atitudinea S. S. îi urăm respectuos să o prezideze. Nu degeaba l-a așteptat, 30 de ani, neamul Ungro Vlahiei. Nu tot cu Nicodem s'a întemeiat cea dintâi Mănăstire din țările românești — Vodița — ? Dece? Și acela era numai un Stareț, nu tot un Nicodem, nume predestinat. Dece un Patriarh, n'ar întemeia cea dintâi Biserică a Răsăritului (și nu merită nația și credința nației și a Mareșalului

Noi n'am făcut din jertfa noastră trâmbiță de drepturi. — Pentru că jertfa noastră pentru noi am făcut-o și pentru onoarea și misiunea noastră.

Nici azi nu ne trâmbițăm, nici credința, nici lupta și nici jertfa. Dar credem, luptăm, ne jertfim și vom birui. Fiindcă sau Europa de mâine va fi un Continent de unire, de onoare și de dreptate, în care cei care se jertfesc azi pentru crezuri noi vor fi înțeleși, sau Europa nu va mai fi.

Lumină și umbre. Suntem o mână de uniți în *Chisindia* (eparhia Lugojului). Dar ne vedem de lege și de suflete. Și cum legea ne învață să ne iubim unii pe alții și să ne ajutăm, noi așa facem.

De Paștile acestui an în *Chisindia* s'au cuminecat 54 de persoane. Adecă 80%. *Agru* local a adunat de praznicul Invierii făină de grâu, cartofi, ceapă, fasole, ș. a., ca să facă bucurie săracilor, (11 familii). Precum a și făcut. Fără sgomot. Fără alte gânduri, decât ale iubirii creștine.

Tot aci s'au făcut și alte distribuiri de hrană. Dar după alte metode, și cu alte gânduri. Lucrul s'a petrecut așa:

Domnul Mareșal *Ion Antonescu* a trimis un vagon de cucuruz, cu scopul de a se distribui tuturor familiilor sărace, și celor concentrați, indiferent de confesiune. La împărțire însă s'a lucrat altfel. Darul nobil a fost distribuit cu alt scop. S'a dat mai ales familiilor sărace unite, bineînțeles cu clauzula..., însă „pescarii de oameni” n'au prins nici un peștișor, căci *Isus* nu este cu ei. Au crezut „pescarii” că ne vor nimici. S'au înșelat amar. Din contră. Multe familii nevoiașe din „strana stângă” au zis: „Popii noștri dau la uniți, și nouă nu...! Vom trece și noi la uniți, căci vom primi și noi!...” Precum se poate vedea, nu nouă ne-a stricat, din contră. Noi ne rugăm ca d. Mareșal să mai trimită cucuruz, spre a fi împărțit ca celalalt, căci ar fi în favorul uniților. Aștern toate acestea pe hârtie, spre a arăta cum se lucrează unde e lumina și cum se lucrează unde este întunec. Cu ce scop s'a făcut o distribuție, sau

titlul acesta?) în comuniune sfântă cu Roma? Cum, Dumnezeu nu știe, că noi ne tragem din Roma și cu sângele și cu credința? Și Dumnezeu nu știe, că nu Rușilor, nu Bulgarilor, nu Sârbilor, nu Grecilor, le-a dat darul și dreptul de a fi ai Romei și cu nașterea trupeză și cu renașterea duhovnicească?

Plămădirea nației s'a făcut etnic trupeză și spiritual creștinește în Transilvania. Acestei Transilvanii, Ungurilor, Sașilor, și celorlalte nații tuturor, din punct de vedere creștinesc, nu le putem impune altfel, fără numai printr'o unire a Bisericilor.

După războiul trecut, ne-a dat Dumnezeu un mare, frumos, și — de ce nu l-am proclamat și nu l-am nădăjduit? — un etern dar ceresc, o nouă și cea mai înaltă cu putință pentru noi, treapta supremă a ierarhiei românești, a sfintei și sfințitei noastre Ierarhii, în sus tot mai sus, „Excelsior in excelsis”, spre tronul Dumnezeirii, Patriarhul românesc, căruia ca foarte vrednic titular, i-a făcut Dumnezeu parte de înalt prea fericitul *Nicodem*, după ce primul Patriarh dăduse prin cenușa bolșevismului, dela *Canterbury*, aceasta sfântă cunună.

Dece n-am crede, cui am face vre-un rău, dacă Dumnezeu, prea înduratul, după jertfele și încercările acestui război, ne a dat

mai bine zis o jertfă și cum a fost schimbat scopul vagonului de cucuruz, dat de Conducător.

Cei ce au dăruit spre a face bucurie familiilor sărace de sf. Paști, și-au îndeplinit o datorie, dar în zilele de azi este o jertfă.

Ei și-au împlinit obligația impusă prin art. 38: din Regulamentul General al Agrului. Care știm că sună așa:

Art. 38: Agru fiind în primul loc acțiune socială, toate organizațiile lui vor desfășura o intensă acțiune socială și de caritate. a) Va cultiva între membrii spiritul de solidaritate și frățietate, gata oricând a sări în ajutorul celor nepăstuiți. b) ... Organizația parohială va vizita și da ajutor, material și moral, bolnavilor săraci, bătrânilor și neputincioșilor... Bun exemplu de urmat. (Pr. H. Gusti).

Știri mărunte

Apelul Sf. Părinte. Cu prilejul împlinirii unui sfert de veac de când a fost consacrat episcop, Preafer. Părinte *Pius XII* a rostit, la radio o mișcătoare cuvântare, adresându-se *Urbi et Orbi*. În acest cuvânt luminat Sf. Părinte a asemănat starea cea de azi a Bisericii Catolice cu aceea a Bisericii primilor creștini, apăsând pe asigurarea ca astăzi, ca în primele zile ale creștinismului, creștinii sunt siguri de biruința lor. *Mireasa lui Hristos este doar veșnic tânără și toate strădanile potrivnice ei, ca ateismul, indiferentismul, ș. a., se vor dovedi zadaruice. După ce a proslăvit apoi familia creștini, Supremul pontific s'a adresat tuturor bărbăților de stat din țările în război îndemnându-i să fie purtători de cuvânt ai unei păci drepte și durabile, după ce va trece urgia ce bântue acum.*

Fapt de arme române. Trupele române, susținute și de puteri germane, au început, luna aceasta, vijelios, o bătălie aprigă de străpungere împotriva istmului *Kerci*. Lupta aceasta, după cum se anunță dela Cartierul General al Führerului, s'a încheiat cu înfrângerea și nimicirea forțelor dușmane. Până acum se precizează că dușmanul a pierdut peste 40.000 prizonieri, 197 care blindate, 598 tunuri și 260 de avioane.

Pelerinaj la Prislop. Ca în toți anii, de hramul Mănăstirii din Prislopul Țării Hațegului (Sf. Ion Evanghelistul) a avut loc, pe lângă toate greutatele zilelor de azi, un impresionant pelerinaj de peste

conducător providențial și genial, pe Dl Mareșal, nu va trimite o nouă binecuvântare Bisericii noastre ca, unită cu Roma, să ajungă să fie pusă în situația de a împlini destinele nobile, ale unei nobile rase, într'aceste nobile meleaguri, nobilitate prin suferințele strămoșilor și prin jertfele neprecupețite și deci neprețuite ale vitejilor noștri, aduse pe câmpul de onoare al Crucii, al Bisericii, și al credinții creștinești a Strămoșilor noștri, Romani și Români?

Altceva nu se poate dori și ura Patriarhatului și Patriarhului Românilor:

Să îplinească vederea, sau vedenia, celui dintâi theolog al Creștinătății, întâiul în atâtea privințe: sf. *Ioan Evanghelistul*, ca nația noastră să se mântuiască: „Și eu *Ioan* am văzut cetatea cea sfântă, Ierusalimul cel nou, pogorându-se dela Dumnezeu din cer... (Apocalipsa 21, 2) *Și neamurile celor ce se mărturisesc întru lumina ei vor umbla* (Ibidem 21, 24) „Luminează-te, luminează-te, noule Ierusalime! Saltă, Saltă, și te bucură acum Sioane...”

Vox illa orthodoxa.

o mie de persoane. S'au apropiat de Sf. Taine bine de 400 de inși. La vecernia din presara de 10 Mai a predicat păr. egumen *Gherasim* dela Prislop, a doua zi, Duminecă, la liturghia dimineața a cuvântat tot Preacuviosia Sa P. Gherasim, iar la liturghia solemnă a vorbit Preacuv. S. P. *Augustin A. Pop*, egumenul Mănăstirii dela Obreja. — Preasf. *Ioan* al Lugojului, din cauza circulației extrem de anevoioase, n'a putut lua parte, deși el dor a dorit acest lucru, după cum anunțase și prin „Sionul Românesc.”

Locale. Dumineca viitoare, de praznicul Pogoririi Sf. Spirit, va predica în catedrală I. P. S. pre. episcop *Valeriu Traian Frențiu*, admin. apostolic, la Luni, a doua zi de Rusalii, va predica păr. *Liviu T. Chinezu*, prof. de teologie și rector seminarial.

— De Zece Mai, după sf. liturghie din Catedrală, Il. Sa Dr. *Victor Macaveiu*, prepozit capitală a slujit, în sobor de preoți, un *Te-Deum*, fiind față, în afară de școlărime și alt public, autoritățile locale bisericesti, școlare, civile și militare. Immediat după aceea a ținut, de pe balustrada Catedralei, cuvântul ocazional d. colonel *Fărcașiu*, urmând apoi defilarea școlărime, a premilitarilor și militarilor din loc. După amiază, toate școalele au aranjat un frumos festival în „Palatul Cultural”. În cadrele acestui festival a conferențiat d. *Semproniu Mihail* profesor. Seara a avut loc o retragere cu torțe.

— Ziua Eroilor a fost prăznuită cu toată pietatea. La Catedrală I. P. S. *Valeriu Traian*, după sf. liturghie arhierescă, a săvârșit, în sobor de preoți, o scurtă slujbă religioasă pentru sufletele Eroilor noștri din războiul pentru întregirea și întregirea Neamului. S'a purces apoi la cimitirul comunal, unde s'a făcut slujbă sfântă în acelaș sobor. Mulțimii de școlari și celuilalt public i-a vorbit păr. *Teodor Megieșanu*, dir. Școlii Normale de Băieți. d. Col. *Bărbulescu*.

— 3/15 Mai a fost sărbătorit în cadre școlare locale. S'a slujit la catedrală o sfântă liturghie arhierescă, pontificând Excel. Sa *Valeriu Traian* în sobor de preși. În cadrele acestei sf. liturghii a predicat păr. *Liviu T. Chinezu*, rectorul Seminarului Teologic. S'a aranjat apoi o procesiune de elevi, eleve dela toate școlile la Piatra libertății, unde rostit o emoționantă cuvântare d. *Dionisie Moș* profesor. Corul Școlii Normale de Fete a cântat sub conducerea dnei *Popa*, profesoară. S'au executat și câteva dansuri naționale. Clericul *Gh. Pop* a declamat părți alese din discursul lui *Simeon Bărnuțiu*.

— Astăzi, ieri și alaltăieri, la orele 19, s'a slujit în catedrală paraclisul de către păr. *Alexandru Oltean* dela Admin. Centrală Capitalară și s'a rostit câte o cuvântare de către păr. *Eugen Popa*, prof. de Teologie. Sfintele rugăciuni, la cari au luat parte în frunte cu Excel. Sa *Valeriu Traian*, și numeroși alți lume, s'au făcut la intențiunea Sf. Părinte. Littele au lămurit probleme în legătură cu Paștile și Papii.

Veste desmințită. Anumite posturi de război răspândiseră știrea că autoritățile național-socialiste din Germania ar fi pus mână pe bunurile mănăstirilor de jezuiți și de franciscani din Germania. Din isvor autorizat german, se dă însă, după cum anunță agenția „Rador” (13 V. 42), cea mai categorică desmințire a afirmației acesteia, care n'ar avea alt scop decât să porniască cercurile bisericesti catolice din toată lumea împotriva nemților și a hitlerismului.

Aviz. Conform prevederilor Regulamentului Academiei de Teologie din Blaj, se face cunoscut că examenul de licență, — sesiunea Iunie — se va ține în zilele de 9 și 10 Iunie 1942. Blaj, 14 Mai 1942. Rectoratul.

† *Gheorghe Vulcu*, profesor în Aiud, a încetat din viață în ziua de 5 Mai c., în anul 40 al vieții și 6 al fericitei sale căsătorii. — În veci pomenească reia lui!

Familia: preotului A. Pop-Șovaroși, roagă pe această cale pe toți cei cari, fie cu graiul ori prin scris, au avut cuvinte de mângâiere și apreciere din incidentul pierderii mult regretatului și iubitului lot fiu și frate, cândva:

Gheorghe Pop-Șovaroși
să primească mulțumirea lor recunoscătoare